

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte

METODISKIE NORĀDĪJUMI

NOSLĒGUMA DARBU

**(BAKALaura DARBU, DIPLOMDARBU
UN MAĢISTRA DARBU)**

IZSTRĀDĀŠANAI UN AIZSTĀVĒŠANAI

Saturs

1. Vispārīgie noteikumi	3
2. Noslēguma darba temata izvēle un izstrādes posmi.....	3
3. Noslēguma darba struktūra un apjoms.....	8
4. Noslēguma darba saturs	9
5. Noslēguma darba tehniskais noformējums	18
6. Noslēguma darba elektroniskās versijas sagatavošana	23
7. Noslēguma darba iesniegšana	23
8. Noslēguma darba vērtēšana	24
9. Aizstāvēto noslēguma darbu uzglabāšana un arhivēšana.....	25
Pielikumi	27
1. pielikums. Noslēguma darba titullapas paraugs	27
2. pielikums. Satura rādītāja paraugs.....	28
3. pielikums. Literatūras avotu noformēšanas paraugs.....	29
4. pielikums. Dokumentārās lapas paraugs.....	31
5. pielikums. Tabulu un attēlu noformēšanas paraugi	32
6. pielikums. Noslēguma darba vāka paraugs	33
7. pielikums. Studenta iesnieguma paraugs (atsevišķā dokumentā)	

**PRASĪBAS NOSLĒGUMA DARBU
(bakalaura, diplomdarbu un maģistra darbu)
IZSTRĀDĀŠANAI UN AIZSTĀVĒŠANAI**

1. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

Šīs prasības ir izstrādātas saskaņā ar Nolikumu par noslēguma pārbaudījumiem LU (apstiprināts ar LU Senāta 27.12.2011. lēmumu Nr. 183, grozījumi: LU Senāta 02.07.2012. lēmums Nr. 231, LU Senāta 28.12.2013. lēmums Nr. 45) un reglamentē vienotas LU prasības noslēguma darbu saturam, noformēšanai un aizstāvēšanai. Nozares specifiskās prasības noslēguma darbiem reglamentē studiju programmu padome un fakultātes dome. Fakultāte drīkst noteikt prasības noslēguma darbiem tikai tajos jautājumos, kas nav paredzēti šajā dokumentā.

2. NOSLĒGUMA DARBA TEMATA IZVĒLE UN IZSTRĀDES POSMI

2.1. Students fakultātes noteiktajos termiņos iesniedz fakultātes dekāna pilnvarotajai personai studiju programmas direktoram adresētu iesniegumu (sk. 7. pielikumu atsevišķā dokumentā) par darba temata izvēli, kas saskaņots ar potenciālo darba vadītāju. Darba vadītājs ar savu parakstu apliecina, ka piekrīt vadīt studenta darbu par izvēlēto tematu.

2.2. Noslēguma darbu tematus apstiprina studiju programmas direktors – ne vēlāk kā:

2.2.1. 10 nedēļas pirms darba iesniegšanas termiņa bakalaura un profesionālo studiju programmās;

2.2.2. 20 nedēļas pirms darba iesniegšanas termiņa maģistra studiju programmās.

2.3. Ja darba tematu neapstiprina, studiju programmas direktors sniedz studentam argumentētu atbildi, nosakot termiņu jauna temata iesniegšanai.

2.4. Studentu noslēguma darbu nosaukumus (latviešu un angļu valodā), darba vadītājus un recenzentus apstiprina ar fakultātes dekāna norādījumu ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms darba aizstāvēšanas.

2.5. Noslēguma darba izstrādes procesā vēl ir iespējams precizēt temata formulējumu. Students ar darba vadītāju saskaņo darba mērķi un uzdevumus. Pirms darba plāna sastādīšanas nepieciešams iepazīties ar izmantojamo literatūru, sastādīt tās sarakstu. Jāievēro, ka atsevišķu jautājumu izklāstam jābūt pakļautam visa temata atsegšanai kopumā; atsevišķus jautājumus savstarpēji jāsasaista. Sākotnējo darba plānu students uzrāda vadītājam. Darba

izstrādāšanas svarīgs posms ir informācijas vākšana. Vienlaicīgi ar nepieciešamo datu vākšanu notiek to daļēja apstrāde un sistematizācija, informācijas pietiekamības pārbaude. Šajā nolūkā studentam vispusīgi un rūpīgi jāpēta izvirzītās problēmas risināšanas teorētiskie varianti, jāaplūko esošie literatūras avoti un praktiskais materiāls. Darba vadītājs var prasīt detalizēta darba izstrādāšanas kalendārā grafika sastādīšanu un vienojas par darba melnraksta iesniegšanas termiņiem. Darba izstrādes laikā students ir tiesīgs konsultēties ar citiem pasniedzējiem. Vadītājs kontrolē darba izstrādāšanas gaitu.

Noslēguma darbs var būt:

- Maģistra darbs;
- Bakalaura darbs;
- Diplomdarbs.

Maģistra darbs

Maģistra darbs ir studenta patstāvīgi veiktā pētījuma rezultātu apkopojums, datu analīze kādā no maģistra grādam atbilstošās zinātnes nozares virzieniem, maģistratūras studijās iegūto zināšanu un prasmju zinātnisks noformējums atbilstoši maģistra darbam izvirzītajām prasībām.

Maģistra darbs apliecina studenta sasniegto akadēmisko briedumu, satur novitātes elementus gan fundamentālā, gan lietišķā pētījuma aspektā. Darbs parāda maģistra spēju veikt pētījumu, apkopot un sistematizēt iegūtos rezultātus, liecina par prasmi strādāt ar zinātnisko literatūru, prasmi izvirzīt un pierādīt hipotēzi, prasmi pētīt likumsakarības un faktoru ietekmes korelatīvās saistības, izmantot arī citas piemērotas statistiskās metodes datu analīzei, prasmi ievērot zinātniskā darba ētiku.

Maģistra darba izstrādes *mērķis* ir sekmēt studentu intelektuālā potenciāla attīstību, veidot pašnovērtēšanas spējas un zinātniskās pētniecības prasmes.

Maģistra darba izstrādes un aizstāvēšanas *uzdevumi* studiju procesā ir:

- padziļināt un nostiprināt teorētiskās zināšanas;
- izkopt prasmi lietot zināšanas konkrētu teorētisku un praktisku jautājumu risināšanā, izvirzīt un pārbaudīt hipotēzi;
- literārā valodā formulēt zinātnisko domu;
- attīstīt prasmes racionāli strādāt ar informāciju un izstrādāt pētījuma instrumentāriju;
- mācīties argumentēti izstrādāt un formulēt secinājumus un priekšlikumus par veikto pētījumu;
- pievērst vērtētāju uzmanību rezultātu ekonomiskajai un sabiedriskajai nozīmei.

Maģistra darbam jāatbilst zinātniskā darba pamatprasībām:

- jābūt zinātniskam pētījumam atbilstošā zinātnes nozarē;
- rezultātam jābalstās uz attiecīgās literatūras, citu informācijas avotu un personīgi veiktā pētījuma materiāliem;
- pētījuma gaitai jābūt loģiskai, pēctecīgai, rezultātam vispārināmam un nepārprotamam;
- visā maģistra darbā jālieto vienota terminoloģija un standartiem atbilstoši saīsinājumi;
- maģistra darbs jāraksta tā, lai bez grūtībām varētu atšķirt šī darbs autora uzskatus no citu autoru domām;
- satura izklāstam jābūt precīzam, skaidram, loģiskam, konkrētam;
- maģistra darbam jābūt uzrakstītam pareizā literārā valodā vai pareizā literārā angļu valodā – studentiem, kuri apgūst programmu angļu valodā.

Maģistra darbu students izstrādā atbilstoši savai specializācijai, interesēm, zinātniskām iestrādēm un pieredzei. Būtisks nosacījums autoram ir literatūras nodrošinājums un avotu pieejamība, svešvalodu prasme, profesionālā kompetence un erudīcija.

Temata izvēles pamatojums izriet no studiju programmas, atbilstības zinātnes nozarei, virzienam, profesionālās darbības pieredzes. Piemēram, temata “Pārmaiņu vadība kompānijā” aktualitātes pamatojums varētu būt pieredze profesionālā darbībā un aktuālās problēmas tautsaimniecībā, cilvēkresursu efektivitāte un personāla vadīšanas kultūra. Šādā pētījumā izmantojamās informācijas avoti varētu būt uzņēmuma personālvadības kvalitātes, audīta rezultāti un to ietekme uz inovatīvām pārmaiņām uzņēmumā u.c.

Bakalaura darbs

Bakalaura darbs ir rakstveida noformēts patstāvīgs zinātnisks pētījums studiju programmas ietvaros. Ar bakalaura darba izstrādāšanu un aizstāvēšanu bakalaura gala pārbaudījumu komisijā noslēdzās attiecīgā studiju virziena bakalaura studijas.

Bakalaura darba mērķis ir sistematizēt, paplašināt un nostiprināt teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas.

Bakalaura darbam obligāti jāsaturs teorētiskā un pētnieciskā daļa. Teorētiskajā daļā studentam jāparāda spēja izpētīt un risināt noteiktu teorētisku problēmu; tai jābūt saistītai ar darba analītisko daļu. Secinājumu un priekšlikumu daļā tēžu formā jāsniedz pētījuma rezultāti.

Bakalaura darbiem ir jāatbilst sekojošām prasībām:

- darbā jābūt konkrētas aktuālas problēmas patstāvīgiem pētījumiem;
- darbā jāatspoguļo attiecīgās speciālās literatūras, ekonomiskās informācijas un citu avotu pārzināšanas un analīzes prasme;
- darbā jāizmanto mūsdienu pētīšanas metodes, tehniskie līdzekļi, datorprogrammas, ekonomiski matemātiskās metodes u.c.;
- darbā nepieciešams pētījuma gaitas un rezultātu precīzs, skaidrs un loģisks izklāsts, kuru jānoslēdz ar autora secinājumiem un priekšlikumiem, kas izriet no pētījuma rezultātiem;
- studentam jāapliecina prasme radoši strādāt, veicot zinātnisku pētījumu.

Bakalaura darba izstrādāšanas gaita sastāv no pieciem posmiem: 1) temata izvēle; 2) darba plāna sastādīšana; 3) informācijas un datu vākšana saskaņā ar sagatavoto plānu; 4) iegūto materiālu izpēte un sistematizācija atbilstoši izvēlētajā temata pamatjautājumiem; 5) darba izstrādāšana un noformēšana.

Students patstāvīgi formulē bakalaura darba tematu. Tam jābūt aktuālam (aktualitāti nosaka atbilstība tautsaimniecības un konkrēto uzņēmumu uzdevumiem, izziņātības pakāpe, prakses vajadzības u.c.). Bakalaura darbu students izstrādā atbilstoši savai specializācijai, interesēm, zinātniskām iestrādēs un pieredzei, ieteicams turpināt pētījumus par tām problēmām, par kurām rakstīti iepriekšējie darbi vai izstrādāti zinātniskās pētniecības darbi. Izvēloties tematu jāņem vērā informācijas datu un literatūras pieejamība, kā arī konkrēta uzņēmuma vai darba vietas intereses. Lai nodrošinātu paša izraudzītā bakalaura darba temata atbilstību attiecīgai bakalaura studiju programmai, studentam ir ieteicams konsultēties ar bakalaura darba vadītāju/potenciālo vadītāju.

Pirms bakalaura darba plāna sastādīšanas nepieciešams iepazīties ar izmantojamo literatūru, sastādīt tās sarakstu. Jāievēro, ka atsevišķu jautājumu izklāstam jābūt pakļautam visa temata atsegšanai kopumā; tātad atsevišķos jautājumus savstarpēji jāsaista. Sākotnējo darba plānu students uzrāda zinātniskajam vadītājam. Darbu izstrādāšanas svarīgs posms ir informācijas vākšana. Vienlaicīgi ar nepieciešamo datu vākšanu notiek to daļēja apstrāde un sistematizācija, informācijas pietiekamības pārbaude. Šajā nolūkā studentam vispusīgi un rūpīgi jāpēta izvirzītās problēmas risināšanas teorētiskie varianti, kritiski jāaplūko viņa rīcībā esošie literatūras avoti un praktiskais materiāls.

Pēc sagatavošanas posma, saskaņā ar darba plānu un izstrādes gaitas grafiku, students patstāvīgi raksta bakalaura darbu. Īpaša vērība jāvelta tam, ka secinājumiem un priekšlikumiem

jābūt praktiski izmantojamiem. Bakalaura darba melnrakstu, atbilstoši noformētu, students iesniedz zinātniskajam vadītājam. Pēc tam, kad darbs ir izskatīts, tas tiek labots, papildināts un noformēts galīgā veidā.

Diplomdarbs

Diplomdarbs ir patstāvīgs studenta pētījums profesionālās studiju programmas ietvaros. Darba izstrādes mērķis ir sekmēt studentu kritisko domāšanu, veidot lēmumu pieņemšanas un problēmu risināšanas kompetences un attīstīt zinātniskās pētniecības prasmes. Diplomdarbā students demonstrē studiju laikā iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču pielietojumu aktuālas nozares problēmu izpētē, datu analīzē un sistematizācijā un pētījuma rezultātu noformulēšanā.

Diplomdarbs satur teorētisko un analītisko daļu. Teorētiskajā daļā students parāda spēju izpētīt un apkopot teorētiska rakstura jautājumus, kas tiek izmantoti tālāk darba analītiskajā daļā konkrētas nozares problēmu izpētē un analīzē. Darba nobeigumā pētījuma rezultāti tiek atspoguļoti secinājumu un priekšlikumu daļā tēžu formā.

Diplomdarbam izvirzītās prasības:

- jābūt aktuālas nozares problēmas patstāvīgam pētījumam;
- pētījuma rezultātam jābalstās uz attiecīgās literatūras, citu informācijas avotu un personīgi veiktā pētījuma materiāliem;
- darbā jāizmanto mūsdienu pētīšanas metodes un tehniskie līdzekļi,
- satura izklāstam jābūt skaidram un loģiskam un lai bez grūtībām varētu atšķirt darba autora uzskatus no citu autoru domām;
- darbs jānoslēdz ar autora secinājumiem un priekšlikumiem, kas izriet no pētījuma rezultātiem;
- darbam jābūt uzrakstītam pareizā literārā valsts valodā.

Diplomdarba izstrādāšanas gaita sastāv no pieciem posmiem: 1) temata izvēle; 2) darba plāna sastādīšana; 3) informācijas un datu vākšana saskaņā ar sagatavoto plānu; 4) iegūto materiālu izpēte un sistematizācija atbilstoši izvēlētajam temata pamatjautājumiem; 5) darba izstrādāšana un noformēšana.

Students patstāvīgi formulē diplomdarba tematu. Tam jābūt aktuālam, kas izriet no konkrētās tautsaimniecības nozares. Izvēloties tematu jāņem vērā informācijas datu un literatūras pieejamība, kā arī konkrēta uzņēmuma vai darba vietas intereses. Lai nodrošinātu izraudzītā diplomdarba temata atbilstību attiecīgai studiju programmai, studentam ir ieteicams konsultēties

ar pasniedzējiem. Diplomdarbu students izstrādā atbilstoši savai specializācijai, iepriekšējām zinātniskām iestrādēm un pieredzei. Ieteicams turpināt pētījumus par tām problēmām, par kurām rakstīti iepriekšējie darbi vai izstrādāti zinātniskās pētniecības darbi.

Sākotnējo darba plānu students uzrāda zinātniskajam vadītājam. Darbu izstrādāšanas svarīgs posms ir informācijas vākšana. Vienlaicīgi ar nepieciešamo datu vākšanu notiek to daļēja apstrāde un sistematizācija, informācijas pietiekamības pārbaude. Šajā nolūkā studentam vispusīgi un rūpīgi jāpēta izvirzītās problēmas risināšanas teorētiskie varianti, kritiski jāaplūko viņa rīcībā esošie literatūras avoti un praktiskais materiāls.

Pēc sagatavošanas posma, saskaņā ar darba plānu un izstrādes gaitas grafiku, students patstāvīgi raksta diplomdarbu. Īpaša vērība jāvelta tam, ka secinājumiem jāizriet no pētījuma gaitā konstatētām problēmām un priekšlikumiem jānorāda adresāts un tiem jābūt praktiski izmantojamiem. Diplomdarba melnrakstu, noformētu atbilstoši tehniskajām prasībām, students iesniedz zinātniskajam vadītājam. Pēc tam, kad darbs ir izskatīts, tas tiek labots, papildināts un noformēts galīgā veidā.

3. NOSLĒGUMA DARBA STRUKTŪRA UN APJOMS

Noslēguma darba struktūrai jāatbilst zinātniskā darba struktūrai.

Klasiski noslēguma darbu veido šādas sastāvdaļas:

- titullapa (sk. 1.pielikumu)
- anotācijas, atslēgvārdi
- satura rādītājs (sk. 2.pielikumu)
- apzīmējumu un saīsinājumu saraksts
- ievads
- teorētiskā daļa ar literatūras referatīvo analīzi (nodaļas ar apakšnodaļām)
- zinātniski pētnieciskā daļa (nodaļas ar apakšnodaļām)
- secinājumi
- priekšlikumi
- izmantotā literatūra un avoti
- pielikumi (neietilpst noslēguma darba apjomā)
- pateicības (pēc darba autora izvēles) (neietilpst noslēguma darba apjomā)
- dokumentārā lapa (neietilpst noslēguma darba apjomā)
- Maģistra darba apjoms (bez pielikumiem) – ne mazāks kā 80 lpp. (1 lpp. – 1800

zīmes). Maksimālais lapu skaits nevar pārsniegt 100 lpp.

Ieteicamā darba struktūra ir (procentos pret kopapjomu):

- anotācijas
- ievads – līdz 5 %
- teorētiskā daļa ar literatūras analīzi – 35 %
- zinātniski pētnieciskā daļa – līdz 53 % (visām nodaļām jābūt sabalansētām: aptuveni vienāda apjoma)
- secinājumi un priekšlikumi un izmantotās literatūras un avotu saraksts – 7 %
- pielikumi
- Bakalaura darba ieteicamais apjoms – ne mazāks kā 60 lpp. (bez pielikumiem). Maksimālais lapu skaits nevar pārsniegt 80 lpp.

Ieteicamā bakalaura darba struktūra ir (procentos pret kopapjomu):

- anotācijas
- ievads – 4 %
- darba teorētiskā daļa – līdz 34 %
- darba analītiskā daļa – 65 % (visām nodaļām jābūt sabalansētām: aptuveni vienāda apjoma)
- secinājumi un priekšlikumi un izmantotās literatūras un avotu saraksts – 7 %
- pielikumi

Diplomdarba ieteicamais apjoms – ne mazāks kā 60 lpp. (bez pielikumiem).

Ieteicamā diplomdarba struktūra ir (procentos pret kopapjomu):

- anotācijas
- ievads – 4 %
- darba teorētiskā daļa – 30 %
- darba analītiskā daļa – 60 %
- secinājumi un priekšlikumi – 6 %
- pielikumi.

4. NOSLĒGUMA DARBA SATURS

4.1. Titullapu noformē atbilstoši paraugam (sk. 1. pielikumu).

Titullapā uzrāda mācību iestādes, fakultātes un nodaļas nosaukumu, temata nosaukumu latviešu un angļu valodās, studiju noslēguma darba veidu (Bakalaura darbs, Diplomdarbs, vai

Maģistra darbs) un studiju programmu, informāciju par darba autoru – vārds, uzvārds, studenta apliecības numurs, informāciju par zinātnisko vadītāju – vārds, uzvārds, zinātniskais grāds, akadēmiskais nosaukums, darba izstrādāšanas vietu un gadu. Ja darba izstrādāšanai bija nozīmēts konsultants, titullapā norāda arī viņa vārdu, uzvārdu, zinātnisko grādu un akadēmisko nosaukumu. Titullapa ir pirmā darba lappuse, taču numuru uz tās neuzrāda.

4.2. **Anotāciju** sagatavo latviešu un angļu valodās. Pēc saskaņošanas ar studiju programmas direktoru var sagatavot arī papildu anotāciju kādā citā Eiropas Savienības oficiālajā valodā. Anotācijā izklāsta problēmas būtību, pētījuma mērķi(us) un raksturo iegūtos rezultātus. Anotācijas apjoms ir noteikts līdz **850 rakstu zīmēm**, ieskaitot atstarpes.

Atslēgvārdi raksturo darba tematu, rezultātus un izmantotās metodes. Ieteicamais atslēgvārdu skaits ir no 4 līdz 8. To uzskaitījumu ievieto aiz darba anotācijas.

4.3. **Satura rādītājā** uzrāda visas darba sastāvdaļas (sk. 2.pielikumu). Darba sastāvdaļu nosaukumiem satura rādītājā precīzi jāatbilst to nosaukumiem darbā. Satura rādītājā vispirms iekļauj apzīmējumu sarakstu, bet, ja tāda nav ievadu, visu nodaļu un apakšnodaļu virsrakstus to numerācijas secībā un norāda atbilstošās lappuses numuru. Lappuses numurē ar arābu cipariem. Nodaļas numurē ar vienu arābu ciparu, apakšnodaļas ar diviem, no kuriem pirmais ir nodaļas numurs. Apakšnodaļu tālākie iedalījumi tiek numurēti ar trim cipariem. Aiz kārtas cipariem liek punktus. Visiem nosaukumiem satura rādītājā obligāti jāsakrīt ar nosaukumiem darba tekstā un jābūt tajās lappusēs, kādas ir norādītas satura rādītājā.

Satura rādītāja nobeigumā norāda izmantotās literatūras un avotu sarakstu. Pielikumus numurē atsevišķi ar arābu cipariem.

4.4. **Apzīmējumu un saīsinājumu saraksts.** Saīsinājumu un nosacīto apzīmējumu sarakstu uz atsevišķās lapas sastāda tajos gadījumos, ja saīsinājumu skaits ir liels. Pārējos gadījumos tos paskaidro tekstā, kad piemin pirmo reizi. Vispārzināmi un plaši lietoti saīsinājumi (piemēram, Eiropas Savienība – ES, MK – Ministru Kabinets; EUR – euro u.c.) nav jāpaskaidro.

4.5. **Ievads**

Maģistra darba ievadā:

- pamato temata izvēli un aktualitāti, apraksta pētāmo(ās) problēmu(as) un izvirzīto(ās) hipotēzi(es);
- formulē darba mērķi, uzdevumus un pētīšanas objektu, priekšmetu;
- uzskaita izmantotās pētniecības metodes;
- īsi raksturo teorētiskā un faktoloģiskā materiāla avotus;

- apraksta pētījuma periodu;
- īsi raksturo darba struktūru;
- norāda pētāmo problēmu norobežojumu – ja temats ir plašs un visus ar to saistītos jautājumus nav iespējams darba izstrādāt;

- vēlams norādīt darba raksturu – vairāk teorētisks vai praktisks.

Bakalaura darba ievadā:

- pamato temata izvēli un aktualitāti, apraksta pētāmo(ās) problēmu(as);
- formulē darba mērķi, uzdevumus un pētīšanas objektu, priekšmetu;
- uzskaita izmantotās pētniecības metodes;
- īsi raksturo teorētiskā un faktoloģiskā materiāla avotus;
- apraksta pētījuma periodu;
- īsi raksturo darba struktūru;
- norāda pētāmo problēmu norobežojumu – ja temats ir plašs un visus ar to saistītos jautājumus nav iespējams darba izstrādāt;
- vēlams norādīt darba raksturu – vairāk teorētisks vai praktisks;
- pētījuma temata un perioda norobežojums (ja tas nepieciešams).

Diplomdarba ievadā jānorāda:

- temata izvēles un aktualitātes pamatojums;
- pētāmās problēmas apraksts;
- darba mērķis un tā sasniegšanai veicamie uzdevumi;
- izmantotās pētniecības metodes;
- darba struktūras īss raksturojums;
- literatūras un datu avotu raksturojums;
- pētījuma temata un perioda norobežojums (ja tas nepieciešams);
- norādījumus par atsauču lietošanas īpatnībām.

4.6. **Temata izvēle un aktualitāte** visos darbos ir jāpamato, pirmkārt, no aktuālu ekonomisku problēmu risināšanas viedokļa, globāls zinātnē vai praksē vēl neatrisināts jautājums. Jāparāda, kāda nozīme ir darba tematā ietvertai problēmai kopējo ekonomisko uzdevumu risināšanā atsevišķā uzņēmumā, nozarē, valstī kopumā. Otrkārt, temata aktualitāte jāpamato no problēmas nepietiekamas izpētes viedokļa. Tas varētu būt problēmas nepietiekams atspoguļojums esošajā speciālajā literatūrā un nepilnības un trūkumi praksē. Tādēļ ievadā jānodrošina svarīgāko publikāciju īss raksturojums, jānorāda, kādi jautājumi ir risināti nepilnīgi un kādā

virzienā savu pētījumu iecerējis veikt darba autors.

Ievadā jāsniedz arī darba mērķim atbilstoša hipotēze (tikai maģistra darbā), proti, prognozēti pieņēmumi, kas sekmē problēmas risinājumu un pētījuma gaitā tiek pārbaudīti. Pētījuma procesā pieņēmumi tiek vai nu apstiprināti vai noraidīti. Hipotēze būs zinātniski pamatota, ja tiek ievērotas šādas prasības:

- 1) hipotēzes formulējumam jābūt maksimāli precīzam un salīdzinoši vienkāršam; tā nedrīkst saturēt nenoteiktas, neviennozīmīgi traktētus terminus un jēdzienus;
- 2) hipotēzei jābūt principiāli pārbaudāmai;
- 3) hipotēzei jānoskaidro visu parādību spektrs.

Ja autoru interesē nevis pārbaudīt kādu pieņēmumu, bet iegūt jaunu informāciju, tad tiek izvirzīts pētījuma jautājums, kurā nosaukta pētāmās realitātes nezināmā daļa. Šādos pētījumos iegūtie dati var būt kā kvantitatīvi, tā kvalitatīvi (apprakstoši).

Pamatojoties uz temata aktualitāti, autors nosaka un formulē **darba mērķi**. Darba mērķis ir – domās prognozētais darba rezultāts vai praktiskais rezultāts, kuru iegūst pētījuma gaitā.

Darba mērķa un izpētes objekta formulējumam jābūt konkrētam, īsam un precīzam, tam jāizriet no darba aktualitātes pamatojuma. Mērķa formulējums nedrīkst darbu virzīt aprakstošā virzienā, piemēram, “aplūkot”, “izskatīt”, “raksturot”. Darba mērķi nevar arī formulēt kā risināmo jautājumu uzskaitījumu, tam ir jābūt noformulētam kā galamērķim.

Piemēram, bakalaura darba mērķis ir, pamatojoties uz Latvijas komercbanku darbības datu analīzi, identificēt nozīmīgākās kredītpolitikas problēmas un izstrādāt priekšlikumus tās pilnveidošanai.

Vadoties pēc izvirzītā mērķa, nepieciešams noteikt tā sasniegšanai **pētījuma uzdevumus** – uzdevumus, kuri jāīsteno, lai sasniegtu mērķi. Uzdevumi raksturo pētījuma organizācijas posmus no problēmas teorētiskās analīzes līdz stāvokļa konstatācijai praksē. Mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi konkretizē studiju noslēguma darba mērķa sasniegšanas gaitu, secīgi parādot izpildāmās datu apstrādes un analīzes darbības. Risināmie uzdevumi atspoguļo darba saturu.

Piemēram,

- speciālajā literatūrā izpētīt ārvalstu komercbanku pieredzi kredītpolitikas veidošanā un īstenošanā;
- analizēt un izvērtēt Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) ieteikumus komercbankām kredītpolitikas izstrādāšanā;
- utt.

Pētījuma objekts – objekts uz kuru tiek vērsts pētījums. Pētījuma priekšmets – pētāmā objekta daļa, kura tiek pētīta konkrētā gadījumā.

Darba struktūras pamatojumā jānorāda, kāpēc darbā būs tieši tādas nodaļas un kāpēc tajās aplūkos tieši tos un ne citus jautājumus. Nedrīkst pieļaut, ka, pamatojot darba uzbūvi, īsi atstāsta nodaļu un apakšnodaļu nosaukumus jeb jautājumus, kas tiks izskatīti darbā. Uzbūves pamatojumam jāatbilst uz jautājumu “kāpēc?”, nevis uz jautājumu “kas?”.

Pētīšanas metožu raksturojums ietver norādi, kādas pētīšanas metodes un kāpēc autors lieto, lai sasniegtu studiju noslēguma darba mērķi. Darbā var izmantot ekonomiskās analīzes, statistiskās analīzes, ekonomiski matemātiskās metodes un citas metodes, kā arī darba autora ieteiktās (izstrādātās) metodes.

Pētījuma periods ir laika posms, par kuru tiek raksturots pētījuma objekts un analizēti tā dati. Darba ievadā jāpamato, kāpēc tiek aplūkots tāds un ne cits periods.

Temata sašaurināšanas vai paplašināšanas pamatojums ir nepieciešams tad, ja darbā neparedz aplūkot dažus jautājumus, kas tematā ietilpst, vai arī ir paredzams aplūkot tādu jautājumu, kas tematā tieši neietilpst. Kā vienā, tā otrā gadījumā jādod tādas rīcības pamatojums.

Literatūras un datu avotu raksturojums ir paskaidrojums, kāda tipa literatūras un datu avoti pētījuma izstrādē un studiju noslēguma darba sagatavošanā tika izmantoti.

Ievadā uzrāda informatīvo avotu bāzi un faktoloģiskā materiāla avotus. Literatūras un datu avotu uzskaitījumā nav jānorāda visi darbā izmantotie avoti, bet gan jānorāda, kādas literatūras un datu avotu grupas izmantotas. Piemēram, fundamentāli zinātniski pētījumi, Latvijas Republikas vai citu valstu likumi un valdības lēmumi, vispārējā un speciālā literatūra, statistikas dati, periodiskie izdevumi. Jānorāda to organizāciju un uzņēmumu nosaukumi, kuru nepublicētos datus izmantojis autors. Ja autors pats veicis speciālus apsekojumus (aptaujas, eksperimentus u.c.), tad jānorāda to raksturs un izpildes laiks.

Ievadā vēlams raksturot problēmas izpēti pakāpi, norādīt autorus, kas veikuši līdzīgus pētījumus. Izvirzot hipotēzi, autors pievērš uzmanību prognozētam pētījuma rezultātam.

Ievadā īsi raksturo pētījuma gaitu, metodes, terminoloģiju, pamatjēdzienus, kontekstu. Konteksts ir pētāmās jomas plašāka izpratne un saskarsmes zinātņu jomu izskaidrojums.

Norādījumi par atsauču lietošanas īpatnībām ir nepieciešami tad, ja faktiskie materiāli ir ņemti no viena avota, un tāpēc nav nozīmes daudzkārt dot atsauces tekstā. Tādā gadījumā var minēt: visi faktiskie materiāli ir ņemti no uzņēmuma ABC gada pārskatiem, tādēļ

atsauces darba tekstā par tiem nav dotas. Ievada pirmo variantu, kurā formulē darba mērķi un uzdevumus, darba struktūru un pētīšanas metodes, obligāti jāraksta pirms paša darba izstrādāšanas. Ievada pirmo variantu precizē pēc darba pabeigšanas.

Teorētiskā un praktiskā daļas

Darba temata iztīrījums jāsadala nodaļās. Nodaļā izskata noslēgtu temata daļu. Katrai nodaļai jāatspoguļo kāds pētāmās problēmas aspekts, kas ir organiski saistīts ar citām nodaļām. Nodaļu pēctecībai jāizriet no pētījuma struktūras, ko nosaka darba pamatproblēma. Nodaļu skaitu, kā arī diskusijas nepieciešamību nosaka darba specifika. Ja nodaļā izskatāma sarežģīta problēma vai plašs jautājumu loks, ieteicams to sadalīt apakšnodaļās. Vispārēja prasība – vismaz vienai darba nodaļai ir jābūt ar apakšnodaļām, tomēr, jāņem vērā, ka nav ieteicamas ļoti īsas (viena rindkopa, ½ lpp.) apakšnodaļas.

Darba nodaļu nosaukumiem saturā precīzi jāatbilst nosaukumiem darbā.

Nodaļas jāpabeidz ar īsiem secinājumiem. Nodaļās izklāstīto sasaistīs pieteikumi nākošajai nodaļai.

Teorētiskajā daļā, pamatojoties uz referatīvās analīzes materiāliem, koncepciju un teoriju salīdzinājumiem, spriedumiem, darba autors sniedz problēmas izpētes konceptuālo struktūru. Veicot referatīvo analīzi, autoram obligāti jāsniedz savs vērtējums, nostādne un tās pamatojums. Visiem teorētiskajā daļā aprakstītajiem jautājumiem jābūt sasaistē ar pētījuma mērķi, uzdevumiem, jāatbilst darba tematam un jānodrošina empīriskās daļas vajadzības.

Literatūras pārskats ir autora kritisks vērtējums tam, kas par tematu ir jau izpētīts un kas vēl nav pietiekoši izpētīts. Pamatojoties uz teorētisko materiālu, izvēlas pētījuma metodikas un empīrisko pētījumu paņēmienus. Jānoskaidro attiecības starp teorētiskiem pieņēmumiem un metodoloģiju. Ir jāizvērtē iespējamo metožu priekšrocības un trūkumi konkrētās problēmas pētīšanā.

Sākot strādāt pie temata, ir jāiepazīstas ar atbilstošu literatūru un avotiem. Tā var būt: zinātniskie raksti, zinātniskās monogrāfijas un zinātnisko pētījumu rezultāti, nozares zinātniskā literatūra, vispārēja rakstura literatūra, universālas un nozaru enciklopēdijas, enciklopēdiskās vārdnīcas latviešu un svešvalodās, statistikas dati, vārdnīcas u.c.

Strādājot pie maģistra darba jāizmanto LU bibliotēkas un citu bibliotēku plašais piedāvājums (skat. Zinātnisko žurnālu datu bāzes (*Science Direct; Springer Link; Scopus, Web of Science; Sage Journals Online; Sage Research Methods data base; Emerald; Taylor and*

Francis; ProQuest Dissertations and Thesis; EBSCO, u.c., bibliotēku sistemātiskos katalogus, bibliogrāfisko uzziņu krājumus, specializētos referatīvos žurnālus, rakstu krājumus u.c.), tai skaitā LU datu bāzes (<http://www.lu.lv/biblioteka/resursi/datubazes/>), kas pieejamas arī LU mājaslapām sadaļā *Mans portāls*. Analizējot avotus, jāpievērš uzmanība avota adresātam un publicēšanas mērķim. Svarīgi ir noteikt, vai tas ir pirmavots vai citēts no cita avota. Avotu materiāli dalās unikālos un masveida. Unikālo avotu izmantošana nerada šaubas, bet masveida informācija ir jāizvērtē pēc atbilstības zinātniskam vispārinājumam.

Strādājot ar zinātnisko literatūru, autors fiksē svarīgākos ar tematu saistītos faktus, faktu apstrādes metodes, teorētiskās atziņas. Teorētiskās atziņas jāvērtē no sava viedokļa, jānorāda atšķirības. Kritiski jāizvērtē citāti un tie jāsniedz tikai ar īpašu mērķtiecību.

Pamatojoties uz teorētiskiem materiāliem par pētāmo objektu, darba praktiskajā daļā, kuru veido situācijas analīze un empīriskais pētījums, sniedz problēmas stāvokļa sociāli ekonomisko analīzi. Tā ir darba centrālā daļa, kurā autors apliecina spējas veikt zinātnisku pētījumu, parāda prasmi lietot apgūtās zināšanas lietīškos pētījumos.

Pētījumā jāizmanto kvantitatīvās un kvalitatīvās analīzes metodes. Praktiskā materiāla apstrāde maksimāli jāizmanto statistikas metodes, datorprogrammas, tiesiskā nodrošinājuma materiāli u.t.t.

Pētījumos iegūtie rezultāti jāsakārto tabulās, attēlos – lai pētījuma rezultāti būtu pārskatāmi un raksturojami iespējami īsā formā (jāievēro to noformēšanas prasības).

Darbā īsā, bet nepārprotamā formā jāapraksta pētījuma metodika. Ja autors izvēlas vispārzināmu, aprobētu metodiku, tad nav nepieciešams to sīki aprakstīt un pietiek ar atsauci un algoritmu. Ja metodiku izstrādājis maģistrants vai citu autoru izstrādāto metodiku autors ir papildinājis, tas ir jānorāda.

Ja pētījuma gaitā autors konstatē, ka izvirzītā uzdevuma atrisināšanai nav iespējams nodrošināt informāciju, tad jānorāda iemesli, kuri nedod iespēju jautājumu dziļāk izpētīt; tad priekšlikumos jānorāda, kas darāms, lai problēmas izpētē varētu paaugstināt argumentētības un ticamības līmeni.

Izmantojot pētījumos iegūtos rezultātus, autors formulē argumentētus, korektus teorētiskus un/vai praktiskus secinājumus un priekšlikumus (kas saistīti ar teorētiskajā daļā veikto referatīvo analīzi).

Vēlams, lai darbā izstrādātos teorētiskos un praktiskos rezultātus varētu izmantot ne tikai pētāmajā objektā, bet arī vispārinātā (abstraktā) līmenī.

Secinājumi un priekšlikumi

Secinājumus un priekšlikumus izdara uz veiktā pētījuma pamata un noformē tēžu veidā; tos raksta darbā apskatīto jautājumu secībā. Secinājumus un priekšlikumus jānumurē.

Secinājumos un priekšlikumos jāraksta noslēguma darba autora domas, atziņas, spriedumi; nav pieļaujams, ka tie ir citāti no citu autoru darbiem, tiesību aktiem vai normatīvajiem dokumentiem, darbā neanalizētas vai ar tematu nesaistītas atziņas.

Secinājumos autors novērtē darba ekonomisko vai sociālo nozīmi, darba mērķa sasniegšanas pakāpi un hipotēzes atbilstību; parāda savu radošo ieguldījumu un praktisko nozīmi konkrētā izpētes objektā. Noslēguma secinājumos, atšķirībā no secinājumiem katras nodaļas nobeigumā, izsaka plašāku vispārīnājumu par darba teorētisko un pētniecisko daļu. Apjomīgākos pētījumos secinājumus ieteicams strukturēt.

Priekšlikumiem jābūt konkrētiem; tiem jāizriet no darba teksta un secinājumiem, tiem jābūt pamatoti ar darbā veiktā pētījuma rezultātiem. Priekšlikumos jānorāda turpmākos teorētiskā un praktiskā darba, kā arī vēlamo pētījumu virzienus, t.i. priekšlikumos jānorāda “kam”, “kas” un “kā” jāveic turpmāk.

Pateicības. Pateicību darba autors var izteikt personām, kuras ir sniegušas organizatorisku vai finansiālu palīdzību pētījuma sekmīgai norisei, palīdzējušas atvieglot pieejamību nepieciešamajiem materiāliem, sniegušas metodiskus ieteikumus, morāli atbalstījušas autoru darba izstrādē. Šī sadaļa nav nepieciešama darba aizstāvēšanai un par tās iekļaušanu lemj maģistrants.

Izmantotā literatūra un avoti

Izmantotās literatūras un avotu saraksts ietver visus literatūras un citus avotus, kas izmantoti darba izstrādāšanā.

Literatūras un avotu sarakstā darbā izmantotos avotus un darbus ievieto tajā valodā kādā tie sarakstīti; sarakstu kārtu alfabēta secībā pēc autoru uzvārda vai darba nosaukuma pirmā burtā, ja autors nav norādīts. Sarakstu veido pēc latīņu alfabēta – latviešu, angļu, vācu u.c. valodās sarakstītos darbus: izmanto *APA¹ stilu* (skatiet ieteicamo piemēru. Atsauce

---

¹ APA (Amerikāņu Psihologu asociācijas) stila, ko visā pasaulē lieto arī sociālajās zinātnēs, oficiālā mājaslapa <http://www.apastyle.org/>

zinātniskā žurnāla rakstam², atsauce grāmatai³, atsauce statistiskam materiālam⁴, atsauce materiālam internetā⁵, atsauce uz normatīvo dokumentu (var latviski, ja tas ir Latvijā, ja vajadzēs kādam rakstam angļiski, tad tulkosim pēc vajadzības)⁶, uz MK noteikumiem⁷). Pēc tiem (alfabēta secībā) ievieto krievu valodā izdotos darbus.

Sarakstā:

- likumi un MK noteikumi,
- statistisko datu avoti,
- zinātniskās publikācijas,
- zinātnisko konferenču tēzes,
- disertācijas, maģistra un bakalaura darbi,
- instrukcijas, metodikas, pavēles, rekomendācijas, datorprogrammas,
- elektroniskie informācijas avoti,
- npublicētie materiāli (sk. 3.pielikumu).

Kārtas numuri literatūras saraksta apakšgrupās nedrīkst dublēties.

Izmantotās literatūras un avotu sarakstā nedrīkst norādīt avotus, uz kuriem nav atsauces darbā.

Pielikumi

Noslēguma darbā vēlami pielikumi. Tajos iekļauj ar pētījumiem saistīto papildinformāciju, kas palīdz labāk izprast pētījumu rezultativitāti, piemēram, statistiskas tabulas, skaitliskos datus, kas kalpo par pamatu grupējumiem, plašus analītiskus aprēķinus,

---

² Hemsley-Brown, J., Izhar - Oplatka, I. (2006). Universities in a Competitive Global Marketplace, *International Journal of Public Sector Management*, 19(4), 316 – 338.

³ Agresti, A., Finlay, B. *Statistical Methods for the Social Sciences*, 4th edition, Pearson Education, 2014, p. 245.

⁴ Darba ņēmēju skaita sadalījums pēc mēneša bruto darba ienākumiem pa sektoriem, CSP datu bāze, pieejams http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__isterm__dsamaksa/DS0200m_euro.px/table/tableViewLayout2/?r_xid=cdbc978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0 [skatīts 04.04.2018].

⁵ LIAA Eksports, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, pieejams http://eksports.liaa.gov.lv/export_news [skatīts 05.04.2018].

⁶ Augstskolu likums, pieņemts 02.11.1995.

⁷ Doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji, Latvijas Republikas MK noteikumi Nr. 1001, 27.12.2005.

aprēķinu starprezultātus, nolikumus, ilustrācijas un fotogrāfijas, metodikas, aizpildītas dokumentu vai pārskatu veidlapas u.c.

Pielikumi darba apjomā, t.i. kopējā lapaspušu skaitā, kuru uzrāda anotācijā, netiek ieskaitīti; pielikumus numurē ar arābu cipariem. Pielikumi jāmin darba tekstā.

Dokumentārā lapa

Dokumentārā lapa (sk. 4.pielikumu) ietver: darba nosaukumu; fakultātes nosaukumu; autora apliecinājumu, ka darbs veikts patstāvīgi, ka darbā izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un ka darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai; vadītāja atzinumu, vai darbs ir rekomendējams aizstāvēšanai; atbildīgās personas atzīmi par darba saņemšanu, recenzenta datus (vārds, uzvārds, amats, zinātniskais grāds); noslēguma pārbaudījuma komisijas sēdes datumu un protokola numuru.

5. NOSLĒGUMA DARBA TEHNISKAIS NOFORMĒJUMS

Noslēguma darba valoda

5.1. Noslēguma darbus izstrādā pareizā, literārā latviešu valodā. Citu valodu lietošana pieļaujama:

- ārvalstu studentiem;
- valodu un kultūras studiju programmu studentiem;
- citos normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

Zinātniskos darbos nav pieļaujama vietniekvārdu un darbības vārdu lietošana 1.personā. Piemēram, nedrīkst rakstīt “es uzskatu”, “pēc manām domām”. Pareizāk būtu rakstīt “pēc autora viedokļa”, un tml. Izvēloties izteicienu formu, tomēr jāizsakās tā, lai būtu skaidrs, kuri ir paša autora uzskati, kuri – citu autoru domas.

5.2. Teksta formāts

Noslēguma darbu noformē datorsalikumā uz A4 formāta lapām, kurām atbilstoši fakultātes prasībām apdrukāta viena lapas puse. Burtu lielums ir 12 punkti, fonts – Times New Roman, nodaļu virsrakstu burtu lielums – 14 punkti, rindstarpa – 1,5. Jāievēro atkāpes no lapas malām: 30 mm – no kreisās puses, 20 mm – no labās puses un 20 mm – no augšas un apakšas. Jaunu rindkopu sāk ar 1.25-1.27 (5 burtu vietas) cm atkāpi. Katrai nodaļai jāsākas jaunā lappusē; jaunu apakšnodaļu turpina tajā pašā lappusē. Lappuse nedrīkst beigties ar virsrakstu.

Nodaļu virsrakstus raksta ar lielajiem burtiem, bet apakšnodaļu virsrakstus – ar mazajiem burtiem treknrakstā (bold). Aiz virsraksta punktu neliek. Virsraksta attālums no iepriekšējā un turpmākā teksta ir divas rindstarpas. Lappuses numurē apakšā lapas vidū ar arābu cipariem, sākot ar lappusi, kas seko titullapai. Dokumentārajai lapai jābūt darba beigās – aiz pielikumiem.

5.3. Nosaukumi

Sadaļu un nodaļu nosaukumus raksta ar **LIELAJIEM BURTIEM** treknrakstā (bold) lapas augšdaļā pa vidu. Lai izceltu sadaļu un nodaļu nosaukumu jāizmanto lielāks burtu izmērs (14).

Apakšnodaļu nosaukums – ar mazajiem burtiem treknrakstā (izņemot pirmo lielo burtu).

Piemērs:

1. NODAĻAS NOSAUKUMS – 14 fonts

1.1. Apakšnodaļas nosaukums – 12 fonts

5.4. Tabulu un attēlu noformēšana

Katrai tabulai jābūt kārtas numuram un virsrakstam. Tabulas numurē katras nodaļas ietvaros slīprakstā augšējā labajā stūrī virs tabulas. Piemēram, 2.3. *tabula* – pirmais skaitlis ir nodaļas numurs, bet otrais – tabulas kārtas numurs šajā nodaļā. Tabulas virsrakstu izvieto virs tabulas ar 11 punktu burtiem treknrakstā (bold) un virsrakstu nocentrē (center). Tabulās rādītājus uzrāda dinamiskā rindā. Tabulā nedrīkst būt tikai viens rādītājs. Tabulas saturu sadala ailēs, kurām dod nosaukumus, ko raksta ar lielo burtu. Apakšaiļu nosaukumus, ja tie sastāda ailes nosaukumu, raksta ar mazo burtu.

Tabulas darbā pēc iespējas jāizvieto tūlīt pēc pirmās norādes uz tām. Šī prasība attiecas arī uz attēlu izvietošanu. Tabula jāizvieto tā, lai tā būtu ērti pārskatāma un lasāma teksta lasīšanas virzienā, vai arī, pagriežot darbu par 90° pulksteņa rādītāja virzienā. Tabulā ieteicams izvairīties no lieliem skaitļiem. Lietderīgi lietot palielinātas mērvienības.

Nedrīkst sākt nodaļu, apakšnodaļu u.tml. ar tabulu. Jo vienmēr jābūt ievadeikumiem, kas ietvertu arī norādi uz tabulu, ar tabulu nevar beigt nodaļu u.tml. Pēc katras tabulas tekstā ir jābūt tabulā ievietoto skaitļu analīzei un to interpretācijai, bet nav jābūt tabulas pārstāstam vai atkārtojumiem.

5.5. Attēli

Jēdziens *attēls* (*att.*) ietver zīmējumus, fotogrāfijas, shēmas, diagrammas un citas darba ilustrācijas. Zem attēla raksta tā numuru slīprakstā, piemēram, 2.1. *att.*, un nosaukumu

ar 11 punktu burtiem treknrakstā (bold). Attēla kārtas numuru veido nodaļas numurs un attēla kārtas numurs. Aiz tabulu un attēlu virsrakstiem punktu neliek (sk. 5. pielikumu).

Katram attēlam dod atbilstīgu nosaukumu, kuru raksta zem tā vienā rindā ar numuru. Ar attēliem nedrīkst sākt un beigt nodaļu, apakšnodaļu u.tml. Attēla nosaukumu raksta zem attēla vienā rindā ar attēla nosaukumu. To raksta ar maziem burtiem un lielo pirmo burtu, bez vārdu pārnesanas, bez punkta virsraksta beigās un nepasvītrot. Zem attēla un tabulas norāda datu avotu – slīprakstā, burtu lielums 10, *Times New Roman*.

Tabulās un attēlos attēloto informāciju darba tekstā obligāti jāanalizē, nav pieļaujams, ka skaitliskie dati tiek pievienoti tekstam bez komentāriem. Tomēr studiju noslēguma darba teksts nav jāpārbļīvē ar skaitlisko informāciju, tādejādi apgrūtinot darba lasīšanu un izpratni. Skaitliskais materiāls, uz kura pamata veikti aprēķini, jāievieto pielikumā, noslēguma darba tekstā jānorāda atsauce uz pielikumu. Tāpat jārikojas arī tajos gadījumos, ja skaitlisko datu tabula aizņem vairāk par vienu lappusi.

Katrai tabulai un attēlam jādod nosaukums, kas atbild uz jautājumiem: kas? (kas parādīts tabulā un attēlā, norādot mērvienības), kad? (laika periods, par kādu ir skaitļi vai dati), kur? (kur sastopami uzrādītie skaitļi).

Darbā ievietotās formulas numurē ar arābu cipariem nodaļas ietvaros līdzīgi kā tabulas un attēlus. Numuru raksta lappuses labajā pusē tajā rindā, kurā dota formula. Zem formulas paskaidro tajā izmantotos simbolus tādā secībā, kā tie formulā doti. Katra simbola paskaidrojumu raksta savā rindā.

Piemēram, peļņas normu ieguldītajam kapitālam aprēķina kā peļņas summas attiecību pret bilances pasīva kopējo summu:

$$P_n = \frac{P}{K} \quad [2.7.],$$

kur P_n – peļņas norma;

P - pārskata perioda peļņas summa, EUR;

K - kopējā kapitāla summa, EUR.

Atsaucoties tekstā uz formulu, iekavās jānorāda tās numurs. Piemēram, ar formulu

[2.7.] var aprēķināt ... . Ja formula aizgūta no kāda avota, tad nepieciešams dot atsauci uz to. Ja darbā ievietotas paša autora izveidotas formulas, tas jānorāda zemsvītras atsaucē. Piemēram, formulu [4.2.] izstrādājis autors.

5.6. Citātu un atsauču noformēšana

Citātu, skaitļu, formulu u.c. datu, kas ņemti no publicētiem darbiem, kā arī citu autoru slēdzienu un aizgūtu domu izmantošana obligāti jānorāda atsaucē. Atsauces noformē:

- attiecīgās lappuses apakšā, zem svītras norādot autora uzvārdu un iniciāļus, darba nosaukumu, izdošanas vietu, izdevniecību, gadu, lappusi.¹ Šādi sagatavotas atsauces numurē pēc kārtas visā darbā. Ja vienā lappusē ir vairākas atsauces uz vienu un to pašu avotu, tad pirmajā atsaucē uzrāda pilnu bibliogrāfisku aprakstu, bet nākošajā raksta vārdu “turpat”, norādot lappusi.²

Par nepublicēto materiālu avotiem atsauces dodamas gadījumos, ja aizguvumi ņemti no vairākiem avotiem. Pretējā gadījumā vienu konkrēto nepublicēto materiālu avotu norāda ievada beigās. Piemēram, Uzņēmuma ABC gada pārskats par 20XX. gadu. Ja studiju noslēguma darbs satur autora aprēķinus, atsaucēs norādāmi izejas datu avoti.

Ievietojot citu autoru domas citātu veidā, tie liekami pēdiņās, bet izlaidumi aizstājami ar daudzpunktiem. No publikācijām ņemto domu atstāstījums nav jāliek pēdiņās, bet tas jādara tā, lai nesagrozītu domas saturu un būtību. Burtiska avotu pārrakstīšana bez atsaucēm ir kvalificējama kā rupjš zinātniskā darba ētikas pārkāpums.

5.7. Izmantotā literatūra un informācijas avoti. Visos gadījumos, kad noslēguma darbā ir izmantoti citu autoru darbi vai idejas vai paša autora iepriekš izstrādāti darbi, nepieciešama atsauce uz šiem avotiem. Prasības bibliogrāfisko atsauču un izmantoto avotu noformēšanai nosaka fakultāte, atbilstoši nozarē pieņemtajam informācijas avota apraksta standartam. Izmantotās literatūras un avotu sarakstā jāuzrāda visi literatūras un citi informācijas

---

¹ Šneidere R. Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai. LID, Rīga, 2009. 78.-77. lpp.

² turpat 87.lpp.

avoti, kas izmantoti studiju noslēguma darba izstrādes gaitā. Sarakstā nedrīkst norādīt avotus, uz kuriem nav atsauces darbā. Noslēguma darbu izstrādē jāizmanto pārsvarā ārvalstu un Latvijas autoru oriģināldarbi, zinātniskie raksti no atzītām datu bāzēm. Rekomendējamais minimālais izmantoto literatūras un informācijas avotu daudzums:

- Bakalaura darbā – no 30;
- Diplomdarbā – no 40;
- Maģistra darbā – no 50.

Nav vēlams izmantot mācību literatūru.

Literatūras un avotu saraksta ietvaros materiālus izvieto alfabētiskā secībā (sk. 3.pielikumu).

Studiju noslēguma darba izstrādē izmantotos autoru darbus (grāmatas, rakstus žurnālos u.c. periodikā) vispirms uzrāda pēc autoru uzvārdiem latīņu alfabēta secībā, pēc tam – kirilicas alfabēta secībā.

Pēc grāmatu autoru(-a) uzvārdus(-u) un iniciāļiem ievieto pilnu grāmatas nosaukumu slīprakstā (*italic*), tad grāmatas izdošanas vietu un izdevniecību, grāmatas izdošanas gadu un kopējo lappušu skaitu (piemēram – 500 lpp.). Ja autoru(-a) raksts ņemts no zinātnisko rakstu vai starptautisko konferenču referātu krājumiem, tad literatūras sarakstā norāda tās lappuses vai lappusi, kur attiecīgais raksts atrodams, piemēram, pp. 159–164 (avotam angļu valodā), S. 12–17 (avotam vācu valodā), p. 148–152 (avotam franču valodā), 25.- 26. lpp. (avotam latviešu valodā).

Žurnālu vai citā periodikā izmantoto rakstu pēc autoru(-a) uzvārda(-u) un iniciāļiem ievieto pilnu raksta nosaukumu, tad žurnāla vai citas periodikas nosaukumu starptautiski pieņemta saīsinājuma formā slīprakstā (*italic*), žurnāla vai citas periodikas izdošanas gadu, sējumu, numuru un krājuma sējumu. Piemēram, ja citējamais raksts ir žurnāla 3. sējuma 5. numurā, to literatūras sarakstā apzīmē ar „3.sēj., 5. Nr.”. Beigās norāda raksta pirmo un pēdējo lappusi.

Ieteicams izmantot oriģinālas publikācijas, tomēr, izņēmuma kārtā, norādot literatūras sarakstā publikācijas, ar kuru saturu students iepazinies, izmantojot kādu citu avotu (parasti referatīvu žurnālu), obligāti jābūt norādei gan uz publikācijas oriģinālu, gan arī uz literatūras avotu, no kura informācija iegūta.

Izmantojot informāciju no cita studiju noslēguma darba, jānorāda tā autors, darba nosaukums, mācību iestāde un fakultāte, kurā darbs izstrādāts, pilsēta un izstrādes gads, lappušu skaits, kā arī norāde uz tekstu Repozitorijā vai interneta vietnē (ja tas ir tur pieejams).

Ja darbam nepieciešams, dažādus palīgmateriālus var ievietot **pielikumā**. Tajā parasti iekļauj aprēķinu starprezultātus, ilustrācijas, anketu paraugus, kartes, aparātu un ierīču aprakstus u.c. Pielikumi tiek numurēti ar arābu cipariem, tie papildina darba saturu un to lapaspuses numurē, bet tās neiekļauj kopējā darba lapaspusē skaitā. Prasības pielikumu noformēšanai nosaka fakultāte.

6. NOSLĒGUMA DARBA ELEKTRONISKĀS VERSIJAS SAGATAVOŠANA

6.1. Noslēguma darba elektronisko kopiju, kas ietver arī anotācijas latviešu un angļu valodā, students konvertē PDF (*Portable document format*) formātā un augšupielādē Latvijas Universitātes Informatīvajā sistēmā (LUIS), izmantojot LANET piešķirto paroli. Anotācijas iekopē vai ieraksta tām paredzētajos LUIS laukos.

6.2. Konvertēto kopiju saglabā ar nosaukumu, kuru veido studenta uzvārds, vārds un studenta apliecības numurs, piemēram: Berzins_Janis_BJ93010. Nosaukumu veido bez diakritiskajām zīmēm (garumzīmēm, mīkstinājuma zīmēm un šņāceņu apzīmējumiem).

6.3. Noslēguma darbu augšuplādē un saglabā vienā datnē (failā), kuras lielums nepārsniedz 50 MB.

7. NOSLĒGUMA DARBA IESNIEGŠANA

7.1. Noslēguma darbu students sagatavo divos iesietos datorizdrukas eksemplāros un elektroniskas kopijas veidā. Vienu noslēguma darba eksemplāru iesien cietajos vākos. Otru eksemplāru iesien cietos vai mīkstos vākos pēc studenta izvēles. Teksts uz vāka jānoformē atbilstoši paraugam (sk.6. pielikumu).

7.2. Noslēguma darbu students iesniedz darba vadītājam, kurš dokumentārajā lapā norāda, vai darbs ir rekomendējams vai nav rekomendējams aizstāvēšanai, un apliecina to ar savu parakstu. Ja darba vadītājs/ja nerekomendē darbu aizstāvēšanai, viņš/viņa sagatavo rakstisku atzinumu un iesniedz dekāna pilnvarotajai personai.

7.3. Ja darba vadītājs nerekomendē darbu aizstāvēšanai, students ir tiesīgs izvēlēties – pārstrādāt darbu vai iesniegt darbu aizstāvēšanai bez izmaiņām.

7.4. Darba vadītāja parakstītus noslēguma darba datorizdrukas eksemplārus students iesniedz fakultātes dekāna pilnvarotajai personai dekāna noteiktajā laikā, bet ne vēlāk kā nedēļu pirms darba aizstāvēšanas dienas. Pēc noteiktā termiņa darbi netiek pieņemti.

7.5. Pirms datorizdruku iesniegšanas students augšupielādē LUIS darba elektronisko kopiju saskaņā ar šo prasību 6. punktā noteiktajām prasībām. Līdz datorizdruku iesniegšanai studentam ir iespēja elektronisko kopiju augšupielādēt atkārtoti.

7.6. Students noslēguma darba dokumentārajā lapā ar savu parakstu apliecina elektroniskās kopijas atbilstību iesniegtajām izdrukām. Ja noslēguma darbs satur komercnoslēpumu (atbilstoši Komerclikuma 19. pantā noteiktajām komercnoslēpuma pazīmēm), students raksta iesniegumu fakultātes dekānam ar lūgumu darbu nepubliskot. Studenta iesniegumu vīzē darba vadītājs. Dekāna parakstītu iesniegumu students kopā ar darbu iesniedz dekāna pilnvarotajai personai.

7.7. Pieņemot noslēguma darbu, dekāna pilnvarotā persona pārbauda, vai darba elektroniskā kopija ir ievadīta LUIS, reģistrē aizstāvēšanas datumu un ar savu parakstu dokumentārajā lapā apliecina noslēguma darba saņemšanu. Ja fakultātes dekāns ir atļāvis darbu nepubliskot, dekāna pilnvarotā persona izdara atbilstošu atzīmi LUIS.

7.8. Darbu elektroniskās kopijas ir pieejamas to vadītājiem, recenzentiem un noslēguma pārbaudījuma komisijai.

7.9. Dekāna pilnvarotā persona nodod darbu izskatīšanai recenzentam(-iem) un nodrošina iespēju studentiem iepazīties ar sava darba recenziju ne vēlāk kā 24 stundas pirms darba aizstāvēšanas.

8. NOSLĒGUMA DARBA VĒRTĒŠANA

8.1. Darba aizstāvēšana notiek noslēguma pārbaudījuma komisijas atklātā sēdē. Ja noslēguma darba vadītājs ir noslēguma pārbaudījuma komisijas priekšsēdētājs, tad laikā, kad tiek aizstāvēts šis noslēguma darbs, sēdes vadību pārņem komisijas priekšsēdētāja vietnieks vai cits komisijas loceklis.

Aizstāvēšanas kārtību nosaka noslēguma pārbaudījuma komisija. Aizstāvēšana norit šādā secībā:

• studiju noslēguma darba autors uzstājas ar runu: līdz 7 minūtēm – bakalaura darbu aizstāvēt, 8-9 minūtes – maģistra darbu aizstāvēt. Mutiskā ziņojuma sagatavošanas pamatā jābūt tiem pašiem principiem, kādi ir, darbu rakstot. Aizstāvēšanas runā ietilpst:

- Aktualitātes pamatojums,
- Problēmas izpētes raksturojums,
- Pētījuma priekšmets un objekts,
- Pētījuma mērķis,

- Pētījuma uzdevumi,
- Hipotēze (maģistra darbiem),
- Informatīvo resursu raksturojums,
- Metodes, datu ieguves un apstrādes metodes, ierobežojumi u.t.t. Empīrisko metožu raksturošanai ieteicams atsevišķi norādīt konkrētā empīriskā pētījuma mērķi, respondentu skaitu, galvenos rezultātus un secinājumus,

- Pētījuma rezultāti – secinājumi un priekšlikumi, šos ieteicams parādīt pēc iespējas uzskatāmāk, piemēram, ar attēliem vai tabulām, mutiski komentējot. Ieteicams izvairīties no pārlietu gara teksta sablīvējumiem prezentācijā.

- Noslēguma pārbaudījumu komisijas locekļi uzdod jautājumus, uz kuriem students sniedz īsas, precīzas un izsmeļošas atbildes;

- recenzents iepazīstina klātesošos ar recenzijas saturu un, ja nepieciešams, uzdod noslēguma darba autoram papildus jautājumus;

- studiju noslēguma darba autoram/autorei tiek dots galavārds, kurā viņš/viņa atbild uz recenzijā izvirzītajiem jautājumiem un ieteikumiem. Darba autoram ir tiesības izteikt savas domas par recenziju un, argumentējot, pat noraidīt izteiktās piezīmes.

8.2. Noslēguma darbu vērtēšana notiek slēgtā noslēguma pārbaudījumu komisijas sēdē pēc visu sēdē paredzēto darbu noklausīšanās. Vērtējumu paziņo studentiem pēc sēdes beigām, nodrošinot vērtējuma konfidencialitāti.

8.3. Noslēguma darba vērtēšanā ņem vērā:

8.3.1. darba kvalitāti (temata aktualitāti, iepriekšējo pētījumu atziņu analīzi, inovāciju);

8.3.2. darba autora ziņojumu (prasmī zinātniski, koncentrēti un argumentēti iepazīstināt ar veikto pētījumu, formulēt secinājumus, norādīt turpmākos iespējamus pētījuma virzienus);

8.3.3. atbildes uz komisijas jautājumiem un prasmī diskutēt.

8.4. Noslēguma darbu vērtēšanai var noteikt papildkritērijus, kurus pēc atbilstošās studiju programmu padomes priekšlikuma apstiprina fakultātes dome.

9. AIZSTĀVĒTO NOSLĒGUMA DARBU UZGLABĀŠANA UN ARHIVĒŠANA

9.1. Pēc darba aizstāvēšanas cietajos vākos iesieto eksemplāru uzglabā saskaņā ar LU lietu nomenklatūru un otru eksemplāru atdod studentam.

9.2. No sekmīgi aizstāvētajiem darbiem LU Bibliotēka veido Noslēguma darbu

bibliogrāfisko datubāzi IS ALEPH sistēmā, nodrošinot bibliogrāfisko aprakstīšanu, klasificēšanu un elektroniskās saites pievienošanu aprakstam.

9.3. Noslēguma darbu bibliogrāfiskā datubāze ar anotācijām no LU portāla Bibliotēkas sadaļas pieejama ikvienam interneta lietotājam IS ALEPH sistēmā. Darbu pilnteksta versijas, izņemot tās, kuras fakultātes dekāns ir atļāvis npublicēt, ir pieejamas, izmantojot LANET piešķirto lietotājvārdu un paroli.

**LATVIJAS UNIVERSITĀTE
BIZNESA, VADĪBAS UN EKONOMIKAS FAKULTĀTE**

..... **NODAĻA**

(nodaļa kurā izstrādāts noslēguma darbs)

**PĀRMAIŅU VADĪBA
UN TĀS LOMA UZNĒMĒJDARBĪBĀ**

Change Management and its Role in Business

BAKALaura DARBS

..... bakalaura studiju programma

..... apakšprogramma

Autors: **Jānis Piemērs**

Studenta apliecības Nr.: jp13001

Darba vadītājs: Dr. ekon. profesore Inta Kalniņa

RĪGA (gads)

SATURA RĀDĪTĀJS

Apzīmējumu un saīsinājumu saraksts	4
Ievads	5
1. NODAĻAS NOSAUKUMS	7
1.1. Apakšnodaļas nosaukums	7
1.2. Apakšnodaļas nosaukums	21
1.3. Apakšnodaļas nosaukums	25
2. NODAĻAS NOSAUKUMS	30
2.1. Apakšnodaļas nosaukums	30
2.2. Apakšnodaļas nosaukums	40
3. NODAĻAS NOSAUKUMS	49
3.1. Apakšnodaļas nosaukums	49
3.2. Apakšnodaļas nosaukums	73
Secinājumi	75
Priekšlikumi	77
Izmantotā literatūra un avoti	78
Pielikumi	
1. pielikums. Nosaukums	
2. pielikums. Nosaukums	

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI (sakārtojami alfabēta secībā)

LR likumi

1. Latvijas Republikas Komerclikums, pieņemts 13.04.2000.

MK noteikumi

2. Doktora zinātniskā grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji, Latvijas Republikas MK noteikumi Nr. 1001, 27.12.2005.

Statistisko datu avoti

3. Iedzīvotāju skaits un dabiskās kustības galvenie rādītāji. Centrālās statistikas pārvaldes mājas lapa. Iedzīvotāji – galvenie rādītāji. [tiešsaiste] – [atsauce 11.02.2017.]. Pieejams:

<http://csb.gov.lv/iedzivotaju-skaits-un-dabiskas-kustibas-galvenie-raditaji>

Grāmatas

4. Vanags, E., Vilka, I. *Pašvaldību darbība un attīstība*. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2005. 382 lpp.
5. Pūķis, M., Jaunsleinis, A. *Rekomendācijas pašvaldību pakalpojumu uzlabošanai*. Rīga: Latvijas Pašvaldību savienība, 2014. 19 lpp.
6. Kaplan, R.S., Norton, D.P. *The Strategy – Focused Organization*. Harvard Business School Press, 2000.
7. Томсон, А.А., Стрикленд, А.Дж.. *Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа*. 12-е изд. Москва: Изд.дом «Вильямс». 2006. 928 с.

Raksti zinātniskos izdevumos un periodikā

8. Cekuls, A. Leadership Values in Transformation of Organizational Culture to Implement Competitive Intelligence Management: the Trust Building Through Organizational Culture, *European Integration Studies*, 2015, Issue 9, pp. 244-256.

Disertācijas, maģistru un bakalauru darbi

9. Seimuškāne, L. Iedzīvotāju līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā pašvaldībās Latvijā un to ietekmējošo faktoru izvērtējums, Disertācija. LU Ekonomikas un vadības fakultāte. Rīga : Latvijas

Universitāte, 2015., 170 lpp.

Pieejama arī LU Repoitorijā <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/31338>

Lāce, M. Līderība A/S "DELFI" organizācijas kultūras kontekstā: maģistra darbs / LU Ekonomikas un vadības fakultāte. Rīga : Latvijas Universitāte, 2014., 67 lpp. E-versija. Piekļuve ar LUIS lietotājvārdu un paroli.

Jegorova, V. Komandas veidošanas nosacījumi organizācijā "X" : bakalaura darbs / LU Ekonomikas un vadības fakultāte. Rīga : Latvijas Universitāte, 2014., 67 lpp. E-versija. Piekļuve ar LUIS lietotājvārdu un paroli.

10. Smith, G. W. Chromatographic Determination of Pesticides. Ph. D. thesis. Oxford: Oxford University, 2011. 136 p.

Elektroniskie informācijas avoti

11. The World Bank, Doing Business - Economy Rankings, available <http://www.doingbusiness.org/rankings>

12. World Economic Forum, *Global Competitiveness Index - Global Competitiveness Report 2017 - 2108* available, <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>

13. LETA, Lielākie darbaspēka nodokļu maksātāji pērn - 'UPB', 'Preiļu siers' un 'Rimi Latvia, 05.04.2018, Delfi, pieejams <http://www.delfi.lv/bizness/uznemumi/lielakie-darbaspeka-nodoklu-maksataji-pern-upb-preilu-siers-un-rimi-latvia.d?id=49910643> (skatīts 05.04.2018)

Uzņēmuma „ABC” npublicētie materiāli

SIA „ABC” gada pārskats par 2017.g.

SIA „ABC” darba drošības noteikumi.

4. Pielikums

Bakalaura darbs „Pārmaiņu vadība un tās loma uzņēmējdarbībā” izstrādāts LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: _____ Jānis Piemērs _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: Dr. ekon. profesore Inta Kalniņa _____
(paraksts) (datums)

Recenzents: Dr.ekon. docents Jānis Bērziņš

Darbs iesniegts LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes Studiju centrā

Dekāna pilnvarotā persona:

metodiķe _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

Darbs aizstāvēts _____ gala pārbaudījuma komisijas sēdē _____
bakalaura / maģistra / valsts

Komisijas sekretārs(e): _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

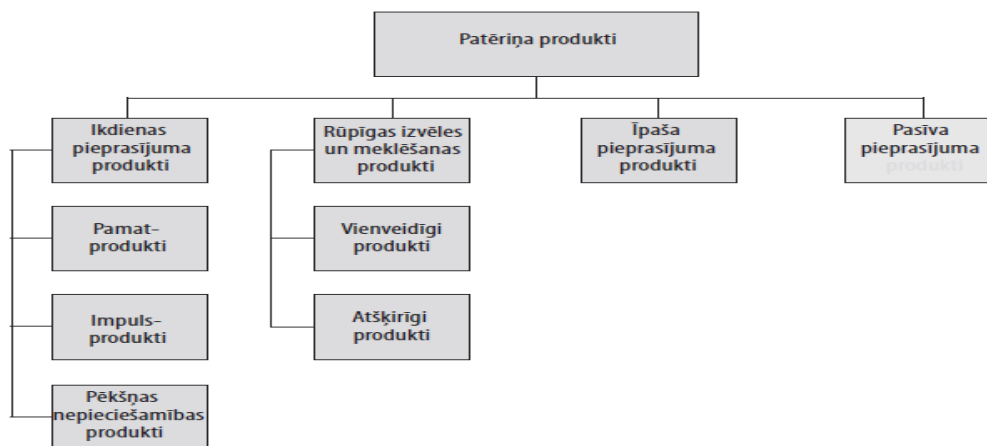
Tabulas paraugs

Kreditēšanas pamatprincipi un to skaidrojumi aplūkojami 1.1. tabulā.

1.1. tabula

Kreditēšanas pamatprincipi⁸

Nr. p.k.	Kreditēšanas pamatprincips	Kreditēšanas pamatprincipa skaidrojums
1	Atmaksājāmība	Aizdevums jāspēj atmaksāt. Lai banka būtu droša, ka finanšu līdzekļu aizņēmējs var veikt parāda atmaksu, banka var rīkoties sekojoši: aprēķināt kopējo aizdevuma summu; pārliecināties par esošajiem klientu maksājumu līdzekļu avotiem, var mēģināt noskaidrot klientu ieņēmumus un izdevumus, kuri tam ir uz doto brīdi.
2	Mērķtiecība	Bankai jāzina klientu kredītu izmantošanas mērķis
3	Samaksa par kredīta izmantošanu	Par kredīta cenu kalpo banku procentu likmes
4	Diferencētība	Bankas ievēro noteiktus nosacījumus kredītu izsniegšanā
5	Terminējums	Aizdevuma piešķiršana uz noteiktu laiku (termiņu)
6	Nodrošinājums	Par kredītu nodrošinājumu var kalpot: uzņēmumu parādzīmes, garantijas, galvojumi, ķīlas, polises, kuras izsniegušas apdrošināšanas sabiedrības, akcijas u.c.

Attēla paraugs

1.5.att. Patēriņa produktu klasifikācija⁹

⁸ Saksonova S. Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes. Rīga, Merkūrijs Lat, 2006. .202 lpp

⁹ Praude V. „Mārketinga 1” teorija un prakse .SIA Burtene 2011. 384 lpp .

LATVIJAS UNIVERSITĀTE

BAKALaura DARBS

RĪGA (gads)